

משטרת ישראל
אגף המבצעים

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר נוהל קודם: 02.220.086			נהלי אג"מ
מספר: 220.012.01	תת-פרק: הגנת הסביבה	פרק: שיטור וקהילה	
שם: נוהל הפעלת מדור הגנת הסביבה			תאריך פרסום: 02/08/2020
			תאריך תחילה: 02/08/2020
			תאריך ביטול:
			נוסח: 1

1. תקציר:

- א. מחנות הנוהל:
הנוהל מטפל באופן הפעלת המדור וכן בחלוקת האחריות ובממשקי העבודה שבין המדור למשרד להגנת הסביבה.
- ב. רעיון מרכזי:
הגדרת פעילות ותפקידי השוטרים במדור, כפיפיות ויחסי גומלין עם כלל הגופים הירוקים, משרדי ממשלה נוספים, בדגש עם המשרד להגנת הסביבה.
- ג. אחריות מטה מקצועית:
רמ"ד הגנת הסביבה ממחלקת סיור ושיטור
- ד. הבסיס החוקי:
1) חוק העונשין התשל"ז-1977.
2) חוק שמירת הנקיון תשמ"ד-1984.
3) חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים)-התשנ"ד-1994.
4) חוק מניעת מפגעים תשכ"א-1961. (רעש, זיהום אוויר, ריח).
5) חוק החומרים המסוכנים התשנ"ג-1993.
6) חוק המים התשי"ט-1959.
7) חוק הדרכים (שילוט) תשכ"ו-1966.
9) חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968.
10) חוק למניעת זיהום ים.
11) תקנות למניעת מפגעים (זיהום אוויר מכלי רכב). התשכ"ג-1963.

12) סעיפים 3,5 לפקודת המשטרה (נוסח חדש) תשל"א 1971.

13) קובץ נהלי מחלקת סיור ושיטור § פרק הגנת הסביבה.

2. מטרת הנוהל:

הסדרת תפקידי המדור ומשימותיו בתחומי אחריותו ומאפייני הפעילות ושת"פ עם המשרד להגנת הסביבה.

3. מושגים:

- א. "המשרד להגנת הסביבה" – משרד ממשלתי האמון על אכיפת חוקי הגנת הסביבה.
- ב. "המשטרה הירוקה" – זרוע אכיפה של המשרד להגנת הסביבה הפועלים על פי תאי שטח במחוזות המשרד להגנת הסביבה.
- ג. "מערך ברירות משפט" – יחידה המונה כשמונה עובדות שתפקידן שיחזור דוחות קנס ברירות משפט המגיעים משוטרים מפקחים ונאמני ניקיון.
- ד. סמנכ"ל בכיר לאכיפה – סגן המנהל הכללי במשרד להגנת הסביבה, אשר מרכז תחתיו את כלל גורמי האכיפה במשרד בכללם, המשטרה הירוקה, האגף למניעת זיהום ים, אגף רווחת בעלי חיים.

4. השיטה לביצוע:

א. תפקידי המדור

1. לשמש גורם מטה במסגרת מחלקת סיור ושיטור להנחיה, פיקוח ובקרה בכל הקשור לאכיפת חוקי איכות הסביבה וצער בעלי חיים על ידי יחידות משטרת ישראל.
2. הטמעה והגברת המודעות לאכיפת חוקי איכות חיים ביחידות משטרת ישראל.
3. לשמש גורם מתאם בין משטרת ישראל למשרד להגנת הסביבה וגופים נוספים העוסקים באכיפת חוקי הסביבה כמו משרד החקלאות, יח' הפיצו"ח, רט"ג, הסיירת הירוקה וכד'.
4. לשמש יחידה אופרטיבית הפועלת לצד גורמי האכיפה במשרד להגנת הסביבה בפעילות משותפת ומשלימה ולפעילות וסיוע למשטרה באכיפת חוקי סביבה.

ב. משימות מדור הגנת הסביבה:

1. ביצוע בקורות ביחידות משטרה לגבי אופן הטיפול באכיפת חוקי הניקיון, רעש וצער בעלי חיים.
2. הפצת הנחיות בשגרה, במבצעים ובהיערכויות מיחדות בחגים ובאירועים שונים.
3. הפצת תוכנית הטמעת נהלי המדור ביחידות המשטרה ופיקוח על אופן הביצוע.
4. קיום ימי עיון מחוזיים ויחידתיים באופן שוטף.
5. קידום ויישום אכיפת חוק צער בעלי חיים, תוך השתתפות פעילה בניהול תיקי החקירה בנושא יחד עם התחנה הנוגעת ובהמשך ניהול הליך התביעה בתיק.

6. הגשת כתבי אישום וניהול הליכי התביעה ותפיסת המוצגים בבתי המשפט ברחבי הארץ בתיקים ע"פ חוקי שמירת הנקיון, מניעת מפגעים וצער בעלי חיים.
 7. סיוע לפקחי המשרד להגנת הסביבה באכיפה וחקירה בכל הקשור לשינוע חומרים מסוכנים והחזקתם ברשלנות.
 8. תיאום פעילות אכיפה משטרתית מול המשרדים וגופי האכיפה בתחום חוקי הסביבה כמו: המשרד להגנת הסביבה על מכלול יחידותיו בנושאים השונים שבתחום עיסוקם, משרד החקלאות, יח"י הפיצוח והשירותים הווטרנריים, רט"ג והסיירת הירוקה.
 9. קיום מבצעים מיוחדים בשילוב יחידות המשטרה וגורמי אכיפה נוספים.
 10. בקרת דו"חות עבירה 8 המדור משמש כממשק בין יחידות משטרת ישראל לבין מערך ברירות משפט של המשרד להגנת הסביבה.
 11. פעילות אכיפה עם רט"ג 8 המדור מסייע בעיקר בתקופות החגים לפקחי רשות הטבע והגנים הלאומיים בביצוע פעילות אכיפה על פי חוקי הגנת הסביבה והחוק להגנת חיית הבר, למניעת גרימת נזק ופגיעה בערכי טבע באזורים הומי אדם.
 12. סיוע למפקחי המשטרה הירוקה-לאכיפה יעילה של החוקים בתחום עיסוקם ומימוש סמכויותיהם במסגרת חוקים אלה לרבות ביצוע עיכוב, מעצר וחקירה.
 13. הפעלת בוחנים לבדיקת זיהום אויר מכלי רכב.
- ג. תפקידי השוטרים במסגרת פעילותם עם גורמי האכיפה במשרד להגנת הסביבה :
1. תפקידי השוטרים הפועלים לצד צוותי פקחי המשטרה הירוקה :

- (א) ביצוע פעילות יזומה (תצפיות, מארבים ועיקוב) אחר כלי רכב וחשודים במעורבות בעבירות על חוקי הסביבה
- (ב) עיכוב חשודים לחקירה בעבירות שבתחום העיסוק.
- (ג) איתור מעורבים וזימונם לחקירה.
- (ד) סיוע בביצוע צווי חיפוש ותפיסת מוצגים.
- (ה) סיוע באכיפה ומניעת זיהום ים וחופים .
- (ו) ביצוע הזמנות וצווי הבאה כנגד חשודים המתחמקים מאימת הדין. עצירת כלי רכב החשודים בשינוע חומרים מסוכנים או בהשלכות פסולות שלא כדין
- (2) תפקידי השוטרים העוסקים באכיפת ומניעת זיהום אוויר מכלי רכב.
- (א) ביצוע בדיקות זיהום אוויר מכלי רכב בצידי הדרכים.
- (ב) ביצוע ביקורות במכוני רישוי באשר לאופן בדיקות זיהום אוויר במסגרת מבחן רכב שנתי.
- (ג) ביצוע בקורות בסוכנויות ייבוא כלי רכב בכל הנוגע לפרסום תקן זיהום של כלי הרכב כאמור בחוק אוויר נקי.
- ד. אכיפת חוקי איכות חיים על ידי יחידות מ"י :
- (1) יחידות משטרת ישראל עוסקות באכיפת חוקי איכות הסביבה שבסמכותם של משרדי ממשלה אחרים.
- (2) רשימת החוקים ואופן האכיפה על ידי היחידות מפורטים בנוהל מחלקת סיור ושיטור 02.220.071 "אכיפת חוקי איכות הסביבה על ידי משטרת ישראל".
- (3) אכיפת החוק שמירת הניקיון יבוצע כמותווה בנוהל מחלקת סיור ושיטור 02.220.072 "אכיפת חוק שמירת הניקיון".
- (4) אכיפת החוק למניעת מפגעים (רעש) יבוצע כמותווה בנוהל מחלקת סיור ושיטור 02.220.073 "הטיפול בעבירות של מטרדי רעש".
- (5) בנוסף קיימים חוקים שאכיפתם בלעדית על ידי משטרת ישראל, בהם משמש המדור כגורם מקשר בין הגופים העוסקים בנושאים אלה לבין יחידות המשטרה תוך שהוא מייצג, מנחה ומסייע ליחידות:
- (1) חוק צער בעלי חיים.
- (2) רשלנות בחומרים מסוכנים (החזקה ושינוע).
- (6) אופן הטיפול בעבירות צער בעלי חיים מפורט בנוהל אח"מ 03.300.249 "הטיפול המשטירי בעבירות על חוק צער בעלי חיים" וכן בנוהל מחלקת סיור ושיטור 02.220.085 "נוהל טיפול בעבירות על חוק צער בעלי חיים".

7) אכיפת עבירות רשלנות בחומרים מסוכנים ע"פ סעי' 338 לחוק העונשין ע"פ הנחיות חטיבת החקירות לטיפול בעבירת רשלנות.

5. תחומי אחריות ותפקידים:

ראה בנספחים סעיף 13.

6. שיטת פעולה:

א. כללי:

1. המדור פועל כיחידה ארצית לאכיפת חוקי הגנת הסביבה, שוטרי המדור פועלים כזרוע אכיפה בנושאים שונים ועם גורמים שונים במשרד להגנת הסביבה על פי הפרוט הבא:
2. אכיפת החוק למניעת מפגעים, זיהום אוויר מכלי רכב, מבוצע בשגרה על ידי שוטרי המדור שהוכשרו והוסמכו לכך, בסיוע שוטר בשכר, בנוסף לשוטרי המדור אשר מפעילים ניידות בנושא, מופעלות על ידי המשרד להגנת הסביבה עוד ניידות על ידי מפקחי המשרד להגנת הסביבה, אשר הוסמכו לכך בסיוע שוטר בשכר. השוטרים פועלים לאכיפת זיהום אוויר מכלי רכב על פי הנוהל כמופיע בנספח ח'.
3. אכיפת חוקי הגנת הסביבה, במסגרת הפעילות עם מפקחי המשטרה הירוקה, מבוצעת בשגרה על ידי שוטרי המדור, אשר פרוסים ומוצבים במחוזות המשרד להגנת הסביבה: מחוז י"ם ושי"י, מחוז דרום, מחוז מרכז, מחוז ת"א, מחוז חיפה ומחוז צפון.
4. למשטרה הירוקה מפקחים הפועלים ברמה ארצית והמוצבים על פי אזור מגוריהם במחוזות המשרד, לכל מחוז כ-5 מפקחים שבראשם עומד רכז האחראי על פעילות המפקחים באותו המחוז כלפי מפקד המשטרה הירוקה, לכל מפקח תא שטח קבוע במחוז עליו מופקד בכל הנוגע לאכיפת החוקים.
5. כל שוטר במדור המוצב במחוז מנהל קשרי עבודה הדוקים על כלל המפקחים במחוז. פעילות השוטר והמפקחים מבוצעת על פי תכנית עבודה חודשית המגובשת בסוף כל חודש לחודש הבא, בתאום מלא של קציני המדור וסגל המשטרה הירוקה על פי מיפוי הפשיעה והערכות מצב הנוגעות לעבירות הגנת הסביבה ועפ"י דרישת הרכזים והמפקחים בשטח.
6. אכיפת החוקים שבתחום הסביבה החופית ובמסגרת הפעילות עם האגף למניעת זיהום ים מבוצעת בשגרה על ידי שוטר אחד, אשר הוצב במשרדי האגף למניעת זיהום ים בקריית הממשלה חיפה ובהתאם לתוכנית חודשית על פי דרישה של האגף למניעת זיהום ים.
7. לאגף מפקחים הפרוסים בתחנות למניעת זיהום ים בחיפה, בת"א, באשדוד ובאילת. השוטר פועל בשגרה מול המפקחים בעיקר בחיפה ונותן להם סיוע באכיפת החוקים כמופיע בנספח ה'.

ב. תכנית עבודה שנתית/חודשית/שבועית:

1. שוטרי המדור פועלים על פי תכנית עבודה שנתית, המגובשת בין ראש המדור לגורמי המשרד להגנת הסביבה, והתואמת את יעדי המשרד להגנת הסביבה והמשטרה כאחד.

2. יעדים אלו נקבעים על פי מיפוי העבירות ותופעות פשיעה אשר רוכזו על ידי המשרד להגנת הסיבה והמשטרה בתחומי הגנת הסביבה והתארגנויות עבריינית, שיש בהן כדי להשפיע על הסביבה בטווח המיידי והארוך.
3. בכל סוף חודש מגובשת תכנית עבודה חודשית אשר נגזרת מתכנית העבודה השנתית מפורטת עד לרמת פעילות יומית של השוטר עם המפקח בתא שטח ובתחום אכיפה מוגדר.
4. בכל שבוע מבוצע מול המשטרה הירוקה תאום תכנית העבודה השבועית הנגזרת מתוכנית העבודה החודשית במטרה לעדכן שינויים בכוח אדם ו/או במשימות הדחופות לביצוע.

ג. אופן פעילות סייר/חוקר מדור הגנת הסביבה:

1. בתחילת כל יום עבודה נערך מפגש בין השוטר למפקח בתא השטח בו אמורים לעבוד על פי תוכנית העבודה.
2. מפקח המשטרה הירוקה מכין, מבעוד מועד, חומר לעבודה על פי מה שהצטבר אצלו כולל הערכות מצב ומיפוי עבירות בשטח.
3. פעילות הצוות מתבצעת ברכב אחד או במפוצל ע"פ העניין, שניהם פועלים כצוות, השוטר מדווח לתחנת המשטרה הנוגעת על תחילת עבודתם ומהות העבודה.
4. הצוות מקבל סיוע עפ"י דרישתו ממפקחים אחרים ו/או מניידת סיור של התחנה הנוגעת ו/או משוטרי המדור האחרים.
5. אירוע או עבירה שבתחום סמכותם של מפקחי המשרד להגנת הסביבה מטופל על ידם בסיוע השוטר.
6. אירוע או עבירה שאינם בתחום סמכותם ו/או שנלוות לעבירה על חוקי הגנת הסביבה, מטופלת ע"י שוטר המדור.
7. עבירות שבתחום אחריות המפקח מטופלות בשטח ו/או במשרדי המחוז של המשרד להגנת הסביבה.
8. עבירות שבתחום אחריות השוטר מטופלות בתחנת המשטרה הנוגעת.
9. מעצר חשוד בגין ביצוע עבירות, מבוצע על ידי השוטר בלבד.
10. במידה ואגב ביצוע אכיפה נפתח תיק משטרה, התיק נפתח בתחנת המשטרה הנוגעת ומועבר להמשך טיפול המדור בהתאם להנחיות חטיבת החקירות.
11. תפיסת משאיות שנעברה בהן עבירה, עלות גרירת המשאיות ואחסנתן, במימון המשרד להגנת הסביבה בתיאום עם מנהל המשטרה הירוקה ולעיתים בסיוע רמ"י. במקרים שהעבירה התרחשה בשטחי רמ"י התפיסה יכולה ותהיה במימון רמ"י.
12. השוטר מדווח לראש המדור או לסגנו בכל יום על תחילת העבודה, שם המפקח והאזור הפעילות וכן בסיום יום העבודה.
13. כל אירוע חריג או פתיחה בחקירה ידווח מיידי לראש המדור או לסגנו, המפקח ידווח לממונים עליו במקביל.

ד. ממשקים מול המשרד להגנת הסביבה

1. מבנה המשרד להגנת הסביבה דומה מאוד בהתנהלותו למבנה משטרת ישראל. המשרד מחולק למחוזות החופפים את מחוזות משטרת ישראל, למעט מחוזות ירושלים וש"י של המשטרה מהווים מחוז אחד במשרד להגנת הסביבה.
2. המדור משמש כזרוע אכיפה וסיוע נוספת באשכול אכיפה של המשרד ועל כן נמצא בקשרי עבודה הדוקים עם כלל הגורמים, האגפים וזרועות האכיפה שתחת אחריות אשכול אכיפה.
3. את אשכול האכיפה מרכיבות היחידות הבאות: משטרה ירוקה, אגף למניעת זיהום ים, אגף אכיפה, אגף צער בע"ח, אגף פניות ציבור, אגף פרסומים ומערך ברירות משפט.
4. שגרת מטה :

(א) אחת לחודש מנוהל דיון במסגרת אשכול אכיפה בו נוטלים חלק כל מנהלי האגפים וגורמי האכיפה לצורך ליבון סוגיות, גישור על פערים וקידום היעדים. הדיון נערך בראשות סמנכ"ל אכיפה.

(ב) כל שלושה חודשים תיערך פגישת עבודה בין סמנכ"ל אכיפה לרמ"ד הגנת הסביבה.

(ג) כל שלושה חודשים תיערך פגישת עבודה בין ראש אגף בעלי חיים לבין רמ"ד הגנת הסביבה/סגנו/תובעת המדור ומרכזת צער בע"ח במדור (במידה והתקן מאויש)

ה. ממשקים עם האח"מ :

1. למדור הגנת הסביבה ממשקים עם החקירות וסיוע באכיפת החוקים הבאים :

(א) חוק צער בעלי חיים

(ב) החוק למניעת מפגעים, רעש

(ג) חוק שמירת הניקיון

(ד) עבירות רשלנות בחומרים מסוכנים.

במדור פועלת תובעת משטרתית ומנהלת תיקי תביעה בעבירות המצוינות מעלה בהתאם לנהלי חטיבת התביעות.

מאחר והמדור אינו מוגדר כיחידת רישום, תיקי חקירה נפתחים בתחנות המשטרה הנוגעות, כנ"ל רישום המוצגים והתיקים מועברים לטיפול המלא של המדור כולל בהליך התביעה..

תיקים אשר מגיעים למדור, בין אם נפתחו ביוזמת שוטרי המדור ובין אם הועברו להמשך טיפול המדור על ידי גורמי אח"מ בתחנות/מרחבים ו/או רל"תים על פי הצורך, נרשמים ביומן מעקב אחר תיקים, המנוהל במדור. תיקים בהם דרושה השלמה מועברים לביצוע שוטרי המדור. תיקים מושלמים ומומלצים מועברים לטיפול התובעת במדור.

במדור נפתחים תיקים גם בעבירות על פי חוק שמירת הניקיון, השלכות פסולת בניין בשטחים פתוחים ממשאיות, תיקים אלו נפתחים במידה ומדובר בעבירות בוטות בהן לנהג או לכלי באמצעותו בוצעה העבירה רישום קודם וקיים הצורך בתפיסת המשאית על פי סעיף 32 לפסד"פ לצורך הפסקת ביצוע העבירה וחילוט המשאית בסיום ההליך המשפטי.

7. מנהלה

- א. האמצעים למדור נרכשים על-ידי המשרד לאיכות הסביבה, בהתאם לנוהליהחשבות במשרד האוצר והמשרד להגנת הסביבה, ובכפוף להסכם להספקת שירותים למשרד להגנת הסביבה שבין המשטרה למשרד להגנת הסביבה
- ב. כלי הרכב למדור מסופקים ממאגר כלי הרכב הממשלתי מנהל הרכב הרכבים ישולטו
- ג. ויצוידו באמצעים בהתאם לייעודם
- ד. השוטרים הנוהגים ברכב ממשלתי, ינהגו עפ"י כללי הנהיגה ברכב ממשלתי/משטרתית.
- ה. כלי הרכב יוחנו בסיום יום עבודה ליד בתי השוטרים, בכפוף להוראת המשטרה.

- ו. כלי הרכב מטופלים ע"י מוסכים חיצוניים במסגרת אחריות יצרנים.
- ז. כל האמצעים הטכניים וציוד להפעלת היחידה יסופקו ע"י או במימון המשרד להגנת הסביבה.
- ח. רמ"ד הגנת הסביבה פועל מול סמנכ"ל בכיר לאכיפה במשרד להגנת הסביבה, לתקצוב ורכישת האמצעים ליחידה עפ"י המופיע בהסכם בין המשרדים.
- ט. המדור ממוקם בתוך המשרד לאיכות הסביבה בקריית הממשלה-ברמלה וחלות עליו הוראות הנוגעות למתקן משטרת.

8. הטמעה והדרכה:

- א. הכשרה בסיסית לשוטרי המדור תתבצע כמו ליתר שוטרי מ"י ע"פ מסלול ההכשרה לשוטרים באגף השיטור.
- ב. הכשרות מקצועיות ייחודיות הנדרשות לצורך מילוי תפקיד יינתנו ע"פ העניין במסגרת הכשרות המשרד להגנת הסביבה או הכשרה משטרתית ע"י הגורם האחראי המקצועי כגון את"ן/אח"מ וכד'.
- ג. אחת לשנה יתקיים אימון יחידה במסגרת המכללה הלאומית לשוטרים.
- ד. הכשרות תוך תפקיד יתקיימו בשגרה ע"פ הנושאים שיקבעו ע"י מח' תוה"ד וע"פ העניין.

9. נספחים – הגדרות תפקיד ותחומי אחריות

- א. רמ"ד הגנת הסביבה - (נספח א')
- ב. ס' ר' מדור וקמ"ט צב"ח (נספח ב')
- ג. תובעת (נספח ג')
- ד. רכז חקירות יחידה (נספח ד') לא מאויש
- ה. סייר ים וחופים (נספח ה')
- ו. רכזת מדור (נספח ו'). לא מאויש
- ז. רכזת תביעות (נספח ז') לא מאויש
- ח. אכיפת זיהום אוויר מכלי רכב (נספח ח')

ר' מדור הגנת הסביבה - הגדרת תפקיד

- א. פיקוד וניהול כללי של המדור.
- ב. פיקוח ובקרה על כלל השוטרים והפעלתם להשגת מטרות ויעוד המדור. כולל אחריות לשמירת רמתם המקצועית והכשירות המבצעית של השוטרים.
- ג. פיקוד ונוכחות במבצעים ואירועים מיוחדים בהם ישתתפו שוטרי המדור.
- ד. קיום קשר הדוק ורציף עם גורמי המשרד להגנת הסביבה ובכללם המשטרה הירוקה וגורמי אכיפה נוספים העוסקים בהגנת הסביבה
- ה. ייצוג המשטרה והמדור מול גורמים אזרחיים בנושאי הגנת הסביבה.
- ו. אחריות לדיווחים שוטפים, עדכון וקשר עם רמ"ח סיור ושיטור .

סגן ראש מדור איכות הסביבה הגדרת תפקיד

- א. סיוע לראש המדור ומ"מ בהעדרו בהפעלת השוטרים, פיקוח ובקרה על פעילותם, כולל בקורות בשטח והשתתפות במבצעים מיוחדים.
- ב. מימוש תוכנית העבודה השנתית להשגת משימות המדור.
- ג. ריכוז וטיפול בנושאי חוק צער בעלי חיים ע"פ המדדים הבאים :
- א. ייעוץ. הנחיה והדרכה.
- ב. גיבוש ועידכון נהלי עבודה.
- ג. מתן ייעוץ, הנחיה והדרכה לשוטרים, מפקחים וגורמי אכיפה נוספים.
- ד. פיקוח ובקרה אחר תיקי חקירה שנפתחים בתחנות בסיוע מדור חקירות אח"מ.
- ה. סיוע ליחידות השטח בביצוע וניהול תיקי חקירה.
- ו. קידום הטיפול בעבירות על החוק המתנהלות ע"י גורמים אחרים.
- ז. העברת תלונות / ידיעות בנושא לגורמי האכיפה.
- ד. מבצעים ושתי"פים :
- 1) תאום מבצעי אכיפה למניעת התעללות ופגיעה בבעלי חיים, תוך שיתוף פעולה עם גורמי אכיפה נוספים.
- 2) השתתפות פעילה במבצעי ואירועי אגף הגנה על בעלי חיים במשרד להגנת הסביבה.

תובע/ת הגדרת תפקיד

- א. ריכוז וטיפול בתיקים הנוגעים לעבירות איכות סביבה ובעלי זיקה ישירה לנושא זה. הגשת כתבי אישום.
- ב. הופעה בבתי משפט בכל רחבי הארץ, תוך התמקצעות בעבירות איכות סביבה.
- ג. סיוע להצלחת שאר משימות המדור וכן תשמש כיועמ"ש המדור בעבירות איכות הסביבה והחיים.
- ד. הגשת כתבי אישום בעבירות :
- על חוקי צער בעלי חיים
 - רשלנות בחומרים מסוכנים/רדיואקטיביים ופסולת רפואית רעילה.
 - על חוק שמירת הניקיון.
 - על החוק למניעת מפגעים (רעש)
- ה. התובעת פועלת בתחום זה תוך כפיפות מקצועית לחטיבת התביעות.
- ו. מידי חודש תגיש התובעת לראש המדור סטטוס תיקים שבטיפולו ומועדי הדיונים בבתי המשפט.

רכז חקירות יחידה – הגדרת תפקיד

(תקן נדרש לא מתוקן כיום)

1. בתחום החקירות

- (א) ניהול, רישום, פיקוח ומעקב על כלל תיקי החקירה, הנפתחים על ידי שוטרי המדור בתחנות המשטרה הנוגעות.
- (ב) טיפול בבקשות להחזרת תפוס אל מול עורכי הדין, חשודים, קבלן הגרירות, בתי המשפט והמשרד להגנת הסביבה.
- (ג) ביצוע השלמות חקירה בתיקים, סיכום תיקי החקירה והעברתם לתובעת לכתבי אישום.
- (ד) הופעה בבתי משפט בבקשות להחזרת תפוס.
- (ה) השלמת הטיפול בתיקים מול תחנות המשטרה הנוגעות בכל הנוגע לרישום המוצגים טופסי (3004) פרטי חשודים, תנועות התיק.
- (ו) ביצוע צילום/העתק תיקים לעורכי דין, מערך ברירות משפט ולמשטרה הירוקה.
- (ז) עבודה שוטפת מול תובעת המדור.
- (ח) הזנת עצורים למערכת המעצרים המקוונת.

- א. אגף ים וחופים הינו אגף האמון על הגנת הסביבה הימית מפני מזהמים שונים, ביניהם פסולת בניין ושפכים.
- ב. באגף ישנם מפקחים המוסמכים לחקירות בנושא דיני הסביבה בכלל ודיני מניעת זיהום הים בפרט, בין היתר האגף הינו אגף מבצעי הערוך לתת מענה במקרה חירום של זיהום הים בקנה מידה גדול כתוצאה מתאונות ימיות, הזרמה ממפעלים וכדומה.
- ג. לאגף צמוד שוטר ממדור הגנת הסביבה שמשלים את סמכויות המפקחים בנושא האכיפה.

כפיפויות השוטר ושיגרה

- א. השוטר כפוף פיקודית ומקצועית למדור הגנת הסביבה אגף השיטור/מחלקת סיור ושיטור ופועל על פי פקודת ונהלי משטרת ישראל ומונחה מקצועית על ידי האגף למניעת זיהום ים במשרד להגנת הסביבה.
- ב. הפעלת השוטר בכל הנושאים המקצועיים יאושרו רק לאחר קבלת אישור רמ"ד הגנת הסביבה ובחינת ההיבטים המשטרתיים בפעילות אל מול ההיבטים האכפתיים ובתאום עם מנהל האגף למניעת זיהום ים וחופים במשרד להגנת הסביבה ומפקחי האגף על מנת לתאם ממשקי פעילות מול עבריינים בטיפול משותף.
- ג. תיקי חקירה בעבירות סביבתיות יפתחו לאחר פנייה ואישור מנהל אגף ים וחופים במשרד להגנת הסביבה ואשר יטופלו וינוהלו על ידי המשרד להגנת הסביבה.

אזורי פעילות

- א. השוטר יפעל בכל הארץ לאורך רצועת החוף בשת"פ עם מפקחי אגף ים וחופים על פי פריסתם.
- ב. השוטר ירכז את פעילותו באזורים מועדים על פי מיפוי קיים באגף ים וחופים בדגש על מזהמים בעיתיים.

אמצעים לעבודת השוטר

- א. אגף ים וחופים יקצה לשוטר לצרכי עבודתו רכב ואמצעים הנדרשים לביצוע עבודתו.
- ב. הרכב ישולט במימון המשרד להגנת הסביבה בשלטי המשרד להגנת הסביבה ומשטרה
- ג. ברכב יוחזקו ערכות דיגום, כפפות וסרביל עבודה, כסדה ואפוד זוהר
- ד. לשוטר יוקצו מכשיר טלפון נייד ומצלמה דיגיטלית.
- ה. שירותי משרד, מזכירות הדפסות וכו' יינתנו במשרדי האגף בחיפה.
- ו. לשוטר יוקצה מחשב עם חיבור לאינטרנט.

הכשרת השוטר

- א. כצורך בעבודת השוטר ולצורך הבנת הפעילות של מפקחי אגף ים וחופים של המשרד להגנ"ס עבר השוטר בתיאום ובמימון המשרד את הקורסים המקצועיים המפורטים להלן:
 - חוקר MARPOL – קורס חקירות מטעם האו"ם לפקח על מכליות דלק ואוניות משא. - מומלץ
 - דוגם מוסמך – קורס דוגם מטעם הרשות להסמכת מעבדות. – מומלץ
 - קורס חקירות מתקדם בנושא דיני הסביבה. - מומלץ
- (הערה) הכשרות אלו הינן להשכלה כללית ולא נחוצות לשוטר לביצוע תפקידו כפי שיפורטו בהמשך.

6. תפקידי השוטר

- א. סיוע למפקחי מניעת זיהום הים, בפיקוח שוטף וסיורים ימיים להפגנת בולטות ונוכחות.

- ב. ריכוז הטיפול בנושא זיהום הים, המתקבלות מיחידות המשטרה ובקשת השלמות מהמפקחים, סיוע ונוכחות בחקירות עצמן.
- ג. להוות גורם מקשר עם משטרת ישראל במקרה חירום של זיהום הים, על פי נוהל מחלקת סיור ושיטור 02.220.089.
- ד. ריכוז חוק שמירת הסביבה החופית – עוסק בבניה בלתי חוקית בחופי הים.
- ה. סיוע באכיפת החוק נגד המפעילים אופנועי ים שלא כדין על פי נוהל מחלקת סיור ושיטור 02.220.090.

7. אופן הטיפול בעבירות

- א. התגלה במהלך סיור יחד עם אנשי המקצוע ו/או מפקחי האגף למניעת זיהום ים ו/או לבד כי נעברה עבירה על אחד או יותר מחוק שמירת הים, תפתח חקירה על ידי האגף למניעת זיהום ים על פי סמכותם ובכפוף לסעיפי החוק עליהם אמון המשרד להגנת הסביבה.
- ב. החקירה תיעשה על ידי מפקחי האגף למניעת זיהום ים ועל פי הצורך בסיוע ונוכחות השוטרים.
- ג. עיכוב ושחרור חשודים ייעשה על פי החוק ופקודת המשטרה.
- ד. תיק חקירה בו השוטרים נטל חלק וסייע באיסוף הראיות ינותב לכתב אישום באחד מהמישורים הבאים:
- 1) בעבירות סביבתיות על פי החוקים שבאחריות המשרד להגנת הסביבה, סיכום התיק ייעשה על ידי מפקח האגף למניעת זיהום ים במשרד להגנת הסביבה והעברתו ללשכה המשפטית שבמשרד להגנת הסביבה.
 - 2) במקרים של ביצוע עבירות על חוקים שאינם באחריות ובסמכות של המשרד להגנת הסביבה ו/או במקרים של ביצוע עבירות סביבתיות אליה נלוות עבירה נוספת שאינה באחריות המשרד להגנת הסביבה, תתבצע החקירה לאחר קבלת אישור רמ"ד הגנת הסביבה על ידי השוטרים. התיק יסוכם על ידי שוטרי המדור ועל פי שיקול דעת ראש המדור יוחלט האם יטופל במישור התביעתי על ידי המדור או על ידי תחנת המשטרה הנוגעת.
- ה. מרחבים ותחנות משטרה אשר יקבלו תלונות הנוגעות לאחת מהעבירות של זיהום ים ופגיעה סביבתית יועברו בהקדם האפשרי למדור להמשך טיפול מול המשרד להגנת הסביבה.
- ו. מבצעים יזומים לכניסה למפעלים ואתרים בעיתיים יתואמו על ידי השוטרים עם קציני אג"מ בתחנות.

8) רישום ודיווח

א. השוטר יערוך בתחילת כל חודש סיכום פעילות שיכלול את ריכוז הפעילות של החודש הקודם ובמקרים חריגים ראויים לציון לגורמים הבאים :

- רמ"ד הגנת הסביבה (אשר יפיץ על פי צורך לשאר הגורמים
 - מנהל אגף למניעת זיהום ים במשרד להגנת הסביבה.
- ב. השוטר ינהל רישום תנועת תיקים בהם נטל חלק.
- ג. השוטר ינהל רישום נסיעות ברכב ואחת לחודש יעבירו לתיק.
- ד. טופס דיווח נוכחות יועבר בסוף כל חודש למזכירות המדור ומשם ידווח למחלקת סיור ושיטור, כנ"ל לגבי טופס דיווח חופשות, מחלות וכדומה.
- ה. השוטר ידווח על כל אירוע חריג לראש המדור.
- ו. אחת לרבעון תיערך ביקורת לשוטר על ידי ראש המדור ו/או סגנו.

מזכירת מדור ותביעות הגדרת תפקיד :

(תקן נדרש לא מתוכנן כיום)

- א. הכנת ימי עיון, השתלמויות וסיורים לימודיים למשטרת ישראל בנושא חוקי איכות הסביבה.
- ב. תאום מרצים, הכנת תיקים, תיאום עם המלון והוצאת התחייבות כספית.
- ג. הפצת ברירות משפט בנושא רעש וניקיון ליחידות ותחנות המשטרה.
- ד. מעקב והנחייה.
- ה. תיאום פעילות בין משטרת ישראל לאיכות הסביבה.
- ו. הדפסת כתבי אישום.
- ז. טיפול שוטף בנושא המשפטי.
- ח. ריכוז תיקי החקירה.
- ט. טיפול בנושא צב"ח מפניות טלפוניות.
- י. איסוף חומר מהשטח. (בתי משפט, משרדי ממשלה)
- יא. הפנייה לטיפול משטרת.
- יב. מעקב וקידום אכיפה.
- יג. תיאום מבצעים.
- יד. סיוע בפקוח על יחידות המשא"ז בנושא איכות הסביבה.
- טו. מתן מענה לבעיות המתעוררות מהשטח.
- טז. ריכוז חודשי פעילות ומבצעים של יחידות המשא"ז.
- יז. ריכוז תיקי חקירה בנושא חוק הניקיון, חוק החומרים המסוכנים וחוקים נוספים.
- יח. קבלה ומיון של דואר נכנס.
- יט. הדפסות והפצת דואר יוצא.
- כ. תיוקים.
- כא. הכנת תיקים לימי עיון.
- כב. טיפול בכל נושא הקשור לאנשי המדור/שוטרי המדור.
- כג. העברת מידע משפטי למשטרה הירוקה בנושא פסולת, החזרת תפוס, כתבי אישום, פסק דין,
- כד. הדפסת כתבי אישום, תגובות, בקשות משפטיות.
- כה. קשר עם עו"ד – סגורים וקשר מול בתי המשפט.

- כו. תיוקים שוטף – בתיקי חקירה ובאיסוף חומר משפטי.
- כז. מענה טלפוני שוטף לציבור הנאשמים/חשודים ועורכי דין.
- כח. טיפול בשחרור תפוסים מול חברת הגרר.
- כט. ביקור בבתי משפט במידת הצורך.
- ל. טיפול בחומר משפטי המועבר לרכז החקירות.
- לא. צילום תיקי חקירה לבקשת נאשמים/סנגורים כחלק מזכות העיון.
- לב. מעקב ובדיקה מול מרכז מידע של בתי המשפט לגבי החלטות לבקשות לדחיית מועדי דיון
- לג. מיון דואר ופקסים הקשורים לתביעות.
- לד. ניהול וריכוז נושא תכנית עבודת השוטרים ויעדי המדור.
- לה. ריכוז נושא רעש בעניין רישום שגוי בדוחות – בדיקה מול תחנות המשטרה וטיפול בתיקון למול מערך ברירות משפט.

נספח ז'

פירוט ציוד רכבי המדור

א. ניידת לבדיקת זיהום אוויר:

- (1) פנס מהבהב כחול נתיק (מגנטי) .
- (2) שילוט משטרה ומשרד להגנת הסביבה .
- (3) מערכת כריזה.
- (4) מאבחן עשן על כל מרכיבו.
- (5) משולש שילוט בדיקת זיהום אוויר.
- (6) שולחן.
- (7) 2 כסאות.
- (8) 6 קונוסים.
- (9) שמשיה.
- (10) אפוד זוהר משטרה.
- (11) ג'ריקן מים לשתייה.
- (12) פנקסי דוחות וניירת להורדת כלי רכב .

ב. רכב שטח 4X4 לאכיפה :

- (1) כפתור כחול נצמד.
- (2) שילוט משטרה ומשטרה ירוקה.
- (3) מערכת כריזה.
- (4) אפוד זוהר משטרה.

נספח ח'

אכיפת זיהום אוויר מכלי רכב

1. כללי :

א. בין יתר תפקידי המדור להגנת הסביבה, מפעיל המדור ניידות לבדיקת זיהום אוויר מכלי רכב בצידו הדרך על פי חלוקה לאזורים ותאי שטח מוגדרים ברחבי הארץ על ידי בוחן תנועה ושוטרים המוגדרים כסייר בוחן שעברו הכשרה לכך.

ב. השוטרים יפעלו בהתאם לתוכנית הצבה שתופץ אליהם ע"י המשרד להגנת הסביבה בתיאום עם המדור.

ג. משימות השוטרים בניידות עשן: בדיקות רכב לצד הדרך, בקורות במכוני רישוי, בקורות בסוכנויות לייבוא רכב ובדיקות תחבורה ציבורית.

2. כפיפות השוטרים:

א. כפופים פיקודית - השוטרים כפופים לפיקוד מדור להגנת הסביבה אגף השיטור/מחלקת סיור ושיטור פועלים על פי פקודות ונהלי משטרת ישראל.

ב. כפיפות מקצועית – השוטרים יפעלו ע"פ הנחיות מקצועיות של אגף למניעת זיהום אוויר במשרד להגנת הסביבה.

3. אזורי פעילות:

א. אזורי פעילות השוטרים יחפפו למחוזות משטרת ישראל: ת"א, י-ם וש"י, צפון, חוף.

ב. השוטרים יעסקו באכיפת החוק למניעת מפגעים (אוויר נקי). למען הסר ספק במידה ובעת מניעת מפגעי אוויר נקי יתגלה תקלות בטיחות ברכב ו או עברות על פי חוקי התעבורה יפעל השוטרי בהתאם לשיקול דעתו באופן הטיפול ויבחן בין היתר שילוב הטיפול והאכיפה.

4. אמצעים לעבודת השוטרים:

א. רכב מסוג טנדר מזווד באמצעי הבדיקה כמפורט בהמשך.

ב. ברכב יותקנו פנסים כחולים ומערכת כריזה.

ג. הרכב יהיה משולט בשלטי המשרד ושלטי משטרה.

5. הכשרת השוטרים:

א. קורס בוחנים או קורס סייר בוחן של משטרת ישראל.

ב. קורס בוחן עשן של המשרד להגנת הסביבה ומשרד התחבורה.

ג. השתלמויות ריענון ע"פ הצורך.

6. רישום ודיווח:

א. השוטרי ינהל מעקב ורישום אחר כל כלי הרכב שנבדקו כולל פירוט ממצאי הבדיקה.

ב. בסיום יום העבודה בשטח יזין השוטרי במסוף המשרתי קובץ תעבורה את כל ההורדות שבוצעו במהלך המשמרת.

ג. השוטר ידווח בתחילת יום העבודה על התייצבות ומיקום הבדיקות .

ד. השוטר ידווח בזמן אמת על חריגים.

ה. בסוף כל חודש יגיש השוטר דו"ח פעילות יומי מפורט .

הפעלת ניידת לבדיקת זיהום אוויר מכלי רכב

1. כללי:

- א. תופעת זיהום האוויר בישראל הולכת ומחריפה. מאות ואולי אף על פי מקרי מוות מידי שנה נגרמים כתוצאה מריכוזים גבוהים של מזהמי אוויר.
- ב. התחבורה היום מהווה המקור העיקרי של זיהום אוויר, כאשר כלי רכב דיזל, בעיקר אוטובוסים ורכבים מסחריים כבדים תורמים את מרבית המזהמים הבעייתיים גם אם הם מהווים כ-20% בלבד מדי כלי הרכב הישראלי.
- ג. בנוסף למנועי הדיזל המזהמים בשני אופנים: ויזואלית ופיזית, קיימים מנועי בנזין הפולטים גזים שונים שהמסוכן שבהם הוא גז CO שהינו גז חסר צבע וחסר ריח אשר נפלט ממנועי כלי רכב משריפה לא מושלמת של דלק. הוא נקשר להמוגלובין שבדם בקשר חזק פי כמה מהקשר שבין המוגלובין לחמצן ובכך תופס את מקומו. בריכוזים נמוכים גורם גז זה לכאבי ראש, לעייפות ולהתפתחות איטית של מחלות לב. בריכוזים גבוהים גורם גז זה למחנק ולבסוף למוות.
- ד. במדור להגנת הסביבה מופעלת ניידת בה מותקן מכשור לבדיקת שני סוגי המנועים (בנזין ודיזל) הניידת תופעל על ידי שוטר שהוא בוחן תנועה ו או סייר בוחן ושוטר בתשלום, הבדיקות הם אקראיות ובכל חלקי הארץ.
- ה. קיימים שני סוגי פלטות עשן מכלי רכב: דיזל הפולט $10 \times$ (שהינו חומר מסרטן) ובנזין שפולט CO ושניהם מסוכנים לאדם ולסביבה.

2. הבסיס החוקי:

- א. סעיף 3 לפקודת המשטרה
- ב. סעיף 5 לפקודת המשטרה
- ג. תקנה 306 לתקנות התעבורה התשל"ו 1976
- ד. תקנה 308 לתקנות התעבורה התשל"ו 1976
- ה. תקנה 155 לתקנות התעבורה התשל"ו 1976
- ו. תקנה 316 לתקנות התעבורה התשל"ו 1976
- ז. תקנה 318 לתקנות התעבורה התשל"ו 1976
- ח. תקנה 273 (א) לתקנות התעבורה התשל"ו 1976
- ט. פקודת בריאות העם

י. תקן EC / 96/96 (תקן אירופאי)

יא. תקנות למניעת מפגעים (זיהום אוויר מכלי רכב) התשכ"ג 1963.

3. המטרה:

מניעה וצמצום של זיהום אוויר הנגרם מכלי רכב שונים, אופן האכיפה רישום דוחות משטרה/דוחות הגנ"ס/הורדות כלי רכב.

4. השיטה:

א. בדיקת כלי רכב בהתאם לחוקים/לתקנים/להנחיות. כמפורט בסעיף 2 (בסיס חוקי)

* הערה: רכב בעל מנוע בנזין ששנת ייצורו 1994 ומעלה חייב בממיר קטליטי

ב. ציוד בניידת:

(1) מכשיר למדידת זיהום אוויר בנזין/דיזל

ג. אישור הסמכה ותקינות:

(1) אישור כיול המכשירים אחת ל-12 חודשים

(2) תעודת בוחן עשן מוסמך/בוחן תנועה משטרתית.

(3) פרטי וחתימת הבוחן המוסמך על גבי דו"ח בדיקת מזהמים מכלי רכב המאשרת

את בדיקת המכשור לפני הפעלתו.

ד. התמקמות ופריסת הציוד:

(1) אין להציב את הניידת על מדרכה גבוהה

(2) אין להציב את הניידת כאשר חצייה על המדרכה וחצייה על הכביש אלא שכל 4

הגלגלים מוצבים על המדרכה או על הכביש.

(3) המכשור יוצא אל מחוץ לחלק האחורי של הניידת מרחק של כ-10 מטר

(4) בגמר הפעילות כל הציוד יוחזר למקומו בשלמותו לניידת

ה. תחזוקה

- טיפול בתקלות יבוצעו על ידי גורם מקצועי מהר ככל שאפשר ובזמן סביר.

5. דיווח

א. דיווחים כלליים

(1) כל כלי הרכב הנבדקים יתועדו וירשמו על גבי טופס "דוח" בדיקת מזהמים מכלי רכב.

(2) הטופס מורכב מהפרטים הבאים: מספר הרכב, סוג הרכב, שנת ייצור, נבדק במכון רישוי, תאריך הבדיקה במכון ממיר קטליטי כן/לא רכב בנזין (CO) רכב דיזל, הערות.

(3) הבוחן המוסמך יציין את פרטיו על גבי דוח זה ויאשר בחתימת ידו כי לפני ביצוע הבדיקות לרכב מערכת ההפעלה נבדקה על ידי ונמצאה תקינה.

(4) דוח זה יועבר למשרד להגנת הסביבה לצורך תיעוד, מעקב וסטטיסטיקה.

(5) במידה והרכב חורג מהתקן, בוחן העשן ימסור לנהג הודעת תשלום קנס.

ב. דיווחים במשטרת ישראל

(1) אם וכאשר ימצא כלי רכב שאינו עומד בתקן במהלך הבדיקה, הבוחן המשטירתי יבצע "איסור שימוש" לרכב, דהיינו, רישיון הרכב יבוטל ויימסר לנהג טופס לביצוע מבחן רישוי חדש.

(2) השוטר ימסור לנהג את ההעתק הראשון לצורך העברת מבחן רישוי (לאחר תיקון הליקוי). את ההעתק השני יעביר למשרד להגנת הסביבה לצורך תיעוד ומעקב. ההעתק השלישי (בצירוף הפלט) יועבר למשטרת ישראל לתיוק, ויוזן על ידי השוטר במסוף המשטירתי.